

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrvia 15 v, oamrtnee, poslana in zahvalo vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju post. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Jugoslovanska

„Velikanoč“.

Sloletja je trpel veliki trpin
In težki ga žulil je jarem;
Kdaj pač izteče mu čas bolečin,
Bovečno-li trpel po starem?

Da, vstaja, resnično, mogočen,
časit,
Uničil naklepe je črne;
Grozi naj, hrumi naj sovražnik
srdit —
Slovan se mu v grob več ne
— vrne!

Kalvarijo svojo Slovan je imel,
Zdaj rešne raduje se zore;
A dan še slavnější mu bode
prišel:
Dan »Oljske mu došel bo —
gore!«

S. Gregorčič.

Vsa pravoslavna ljudstva obhajajo danes svoj velikonočni praznik! Kristos voskres! — Vo istinnoj voskres! Tako se bode pozdravljali ves pravoslavni narod od sinje Adrije pa tja do Kamčatke — do Tihiga oceana!

Pred komaj petindvajsetimi leti je zapel naš prerok-pesnik Simon Gregorčič v svoji velikolepi »Velikonočni« zgoraj navedene kitice, v katerih slika izredno izrazito trpina — Slovana sploh — a je videl v svojem preroškem navdahnjenju že naprej čudovito »Vstajenje in dvigovanje jugoslovanskih narodov!«

Da bi živel naš pesnik v današnjih dneh, da bi doživel to slovansko velikonoč!

Ob zgodnji zori, ko meče skoraj polni mesec svoje sence po hladni in mirni pokrajini, se začno zbirati črne postave vernikov, hitečih iz oddaljenih sel in selišč proti župni cerkvi; že se začno oglašati prvi vesilji strel — in pri farni cerkvi se zamajajo vsi zvonovi, vabeč dalje in bližnje župljane v svoja svetišča!

Dokler je zuna še polumrak se vrše cerkveni obredi — potem pa krene vse verno ljudstvo v dolgih procesijah po bližnji okolici.

Ko se zasliši radostni glas: »Kristos voskres!« se vse ljudstvo zgane in poljubno se drug drugega odgovarja »Vo istinnoj voskres!«

To se godi te dni tudi na Balkanu — vsaj tam, kjer mirujeta puška in meč — in so se vrnili že mirni dnevi!

Velika in požrtvovalna ljubezen do trepih bratov po govoru in krvi je doprinašala dejanja, katerim se je zadivil ves kulturni svet, — a se je pred njimi ustrašila — presenečena stara Evropa! — Vstajenje!

Bratje po krvi in čustvih so se pomikali od zmage do zmage vedno

naprej — podedi krutega stoletnega tlačitelja človeških pravic — dokler ni bila zmaga na celi črti popolna.

Mislili so zmagovalci da jim že »Božič« prinese svobodno bodočnost!

A zmotili so se. Narodivši se spasišelj jim še ni prinesel zasluženih sadov presijajnih zmag in uspehih pobed — šele velikanoč jih bo potrdila v njihovih upravičenih nadah in pričakovanju!

Šest mesecev in čez trajajoča vojna furija je zahtevala velikanski žrtve in nenadomestljivih izgub! Ali prepričanje in odločnost, da morejo le z vsestransko zmago rešiti in oprostiti svoje v nevolji in bedi zdihajoče sobrate — naredila jih je sposobne do najvišjih daritev — da žrtvujejo tudi lastno življenje, samo, da dosežejo njihovi mlajši potomci — človeka vredno življenje! ... To je Vstajenje!

In tako bodo balkanski narodi v veselju in zadovoljstvu obhajali — svoj »Voskres« ali bulgarski »Veliki den« svoje narodno vstajenje.

»Kalvarijo svojo Slovan je imel
Zdaj rešne raduje se: Zore!« —

Po osvobojenju Skadra.

Utis vesti o osvobojenju Skadra na Cetinju.

Prinesli smo poročilo, kako je bilo oslavljeno osvobojenje Skadra v Belgradu; bo morda zanimivo, če podamo, kako piše o utisih na Cetinju italijanski žurnalista.

Strašen pok iz starega topa je vzbudil ono noč celo Cetinje, kakor da je zabobnel strahovit potres. Prebivalstvo, nenadoma probujeno, v početku ni vedelo, kaj se godi; ko se je nadaljevalo streljanje iz topa, pridružilo se še pokanje iz pušk, je prebivalstvo razumelo, da je Skader končno osvobojen in da streljanje pomenja zmago. Nekaj časa na to so začeli zvoniti zvonovi. Na vsak strel iz topa je zavril glas številnega občinstva: Živio črnogorski Skader! Kljub temu, da je bilo pol treh ponoči, je bilo vendar pred kraljevo palačo trg poln ljudi, ki so se stekali z vseh strani in se rili okolo kraljeve telesne straže, ki je v redu »slepo« streljala. Vsi ministri in ostali činovniki so se zbrali pred kraljevo palačo. Ministri so izjavljali: »Prestolonaslednik Danilo je telefoniral ob pol dveh iz Zagorja, da je podpisal zapisnik o predaji Skadra.« Topovi so pokali, zvonovi zvonili, da je bila nevarnost, da oglušijo, med tem pa je narod čakal, da se prikaže kralj. Še pred njegovim prihodom je prišlo iz bližnje bolnišnice 20 ranjencev v nočnih oblekah, pokriti samo s sukniči. Vsi so bili ranjeni

pri zadnjih naskokih na Taraboš; nekateri šepajo, drugi drže roke v obvezah itd. Brez vsakih formalnosti so šli v kraljev predvor v istem času, ko se je pojavil kralj. Stari Gospodar je zelo blede, Ranjenci so se žurili, da bi mu poljubili roko; on jih objame in navdušen klic: Živio Gospodar je zavril nad Cetinjem. Nekaj časa je stal kralj nepremično, ganjen, s solznimi očmi je motril svoj narod, da bi premagal ginenost se je podal s hitrimi koraki v spremstvu kraljice Milene, kneginje Vere, Ksenije, Ane in Milice. Kraljevska družina je ostala nekoliko časa med množico, ki si je prizadevala, da poljubi kralju in ostalim roko. Ginljivi prizori so trajali dalj časa, medtem je kralj šel nazaj v palačo, kneginje so pa ganjene odšle brez ogrinjač v bolnice, da osebnim sporočjem ranjencem in bolnikom radostno vest o zmagi. Vest se je kakor vihra povsod razširila zato so kneginje povsod naletale na nered in nemir, ker bolniki in ranjenci so preko ovi-ranja zdravnikov in strežajev poskakali s postelj, se obuvali, da bi mogli iti ven in aklamirali svojega kralja. Ob pol štirih se je napotila kolona dveh tisoč oseb proti kraljevski palači, prepevaje narodne pesmi. Vsi ranjenci so bili kakor čudežno ozdravljeni. Tudi najbolj bolni in težko ranjeni so enako hitro korakali v vrstah z ostalimi naslanjačjo se na zdrave in močnejše prijatelje in rojake. Kralj Nikola je moral priti na verando, v krogu svojih knežinj. Vzdignil je roko proti nebu in dejal stari vladar: »Molimo mir in pokoj duš naših bratov!« Kneginje so se prekrizale in za njimi vsa množica. Kralj je bil burno aklamiran. Na to se je kralj zopet vrnil v svoje sobe, ranjenci so šli v bolnice. Ob štirih je svirala godba in pred kraljevo palačo je narod — plesal. Pa tudi kakšen činovnik in minister se je pridružil družbi, ki je plesala kolo in z njimi vred zaplesal. Hiše so bile okrašene z zastavami. Prebivalstvo in vojaštvo se je obleklo v svečana oblačila. Gromenje topov je bobnelo venomer. Vsak bolnik je hotel, da izstreli rezervo svojega orožja. Navdušenje je bilo nepopisno.

Češki grof o Črnogorcih.

Znani grof Sternberg je v Union napisal sledeče krate besede, za katere bi zaslužil plunek v obraz: Jasn je in Črnogorci sami ne taje, da bodo v slučaju zavzetja Skadra v naskoku pomorili vojaštvo in civilno prebivalstvo. To pa zato, da uničijo obstoječe posestvene in lastniške pravice, v katere bi potem sami stopili. Zato se čudimo, da je civilizirani svet tako dolgo se obotavljal nesrečno skadersko prebivalstvo rešiti pred krvavo kopeljo. Za one je vprašanje, ali bo Skader črnogorski ali albanski manj važno, kot dejstvo, da je treba 50.000 ljudi rešiti gotovega pogina. — Tako piše gospod grof, ki je slišal v Črni Gori pač tudi travo rasti, ako je slišal svoj trditelj. Danes stoji gospod grof osramočen — toda kaj, playa kri pozna toliko strahu, kot volk strahu. Črnogorci so prinesli skaderskemu prebivalstvu krono in ga težko rešili gotove smrti. Najboljše sredstvo zoper vse opravljice in klevetnike Slovanstva.

Vse skaderske utrdbe v črnogorskih rokah.

Cetinje, 26. aprila. Turška posadka, ki je štela 26.000 nizamov in 5000 bašibozukov, se je umaknila z vseh postojank v skaderski okolici. Prestolonaslednik Danilo, ki je prišel danes v mesto, je lastnoročno razobesil na citadelo črnogorsko kraljevsko zastavo.

Pameten predlog.

Peterburg, 26. aprila. »Rječ« pravi, da se uvaža v krogih vzajemne trojice eventualnost, da bi se Albanija denarno odškodovala za odstop Skadra. Razumetega bi se porušile utrdbe in se ne bi smele zgraditi nove. Predlog ne prihaja od Anglije, ki doslej še ni smatrala za potrebno, da bi prihajala s kakšnimi konkretnimi predlogi.

RUSIJA IN ALBANSKO VPRAŠANJE.

London, 26. aprila. Diplomatični krogi pravijo, da se Rusija sedaj poteka za sultanovo suvereniteto nad avtonomno Albanijo. S tem hoče

ruska politika ujeti mladoturke. Sekundira ji Srbija, ki ne bo podpisala definitivne mirovne pogodbe, dokler ne bodo urejene vse podrobnosti albanske ustave in vojne organizacije.

Sporazum med Srbijo in Bolgarsko.

Dunaj, 25. aprila. V političnih krogih se je danes zvečer razširila vest, da je spor med Srbijo in Bolgarsko že poravnal. Po posredovanju Rusije se je Srbija baje odločila, priznati demarkacijsko črto, ki je bila določena v pogodbi in definitivno resignirati na mesta Bitolj, Ohrid in Veles. Vest se še ne potrjuje.

Priprave za odpoklic turških čet.

Carigrad, 26. aprila. Vlada že pripravlja vse potrebne priprave, da se turške čete kolikor mogoče hitro vrnejo v domovino. Odpoklic čet se izvrši takoj, ko bo podpisan preliminarni mir. Porta je izdala na vse oblasti cirkularno noto, v kateri zahteva, da se morajo čete iz zdravstvenih ozirih povsod izolirati in spraviti pod karanteno.

Slovenska zemlja.

Iz Šmarje.

V zadnji seji dež. odbora je bila tudi Šmarja na vrsti. Predlagalo se je tole:

»Radi nerednosti pri gospodarskem odboru v Šmarju pod Ljubljano se deželni vladi predlaga, da razpusti ta gospodarski odbor in uradoma razveljavi volitve v vodovodni odsek. Za gerenta gospodarskega odbora se imenuje Fr. Kristan, deželni nadoficial, za prisednika pa Edvard Šimic, kaplan, in Janez Završek, posestnik v Šmarju.«

Prav lepo, ako dež. odbor skrbi za dobro gospodarstvo po občinah, ta predlog pa je nesramnost, ki jo bomo takoj dokazali. Vas Šmarja je l. 1897. napravila svoj vodovod, ki je stal 22.000 kron. K temu sta prispevali država in dežela 80%. Podpora pa je bila podeljena pod pogojem, da se mora Šmarji pridružiti še ena vas — mislilo se je na Sap, pa se je pridružilo Razdrto, ker je bil slučajno tam župan. Občina si je izposodila

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

Ustanovljena leta 1881.

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1881.

: obrestuje hranilne :

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega

: vloge po čistih :

4³/₄ 0/0

davka.

:

Rezervni zaklad znaša nad 800.000 kron.

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Blaznica je bezala po brlogu sem ter tja, kakor levinja po svoji kletki.

»Fontenblo!« je mrmrala... »Takoj se odpravim... Z Bogom!« »Kako jo misliš najti, ako ti ne dam vseh navodil?« je vzkliknila vojvodinja.

»Ah, da... govorite, povejte... kar meša se mi od te misli... Oh, gospa, kako da ste tako dobra z menoj!... Moja hči! Če premislim, da ne vem, kje je!... Ona mora biti v Fontenbloju, in jaz jo grem iskat!...«

»Poslušaj: vzemi najprej tu nekoliko denarja, da ne prideš v zadrego.«

»Ni treba denarja, saj pojdem po golih kolenih, ako bo treba.«

»Le vzemi, da prideš hitreje.«

»Res je, ako bom plačevala, pridem hitreje.«

Vzela je pet ali šest zlatnikov, katere ji je ponujala vojvodinja Etanpska.

»Ko doseješ v Fontenblo,« je nadaljevala vojvodinja, »prašaj, kje je grad. Ali slišiš?«

»Kako ne bi slišala!... Ah, začetela bi se z glavo v zid, ako bi pozabila le eno samo podrobnost! Ko

pridem v Fontenblo, prašam, kje je grad... Kaj potem?«

»Ali veš, kdo prebiva v tem gradu?«

»Ne! Kako hočete, da naj vem! Ah, govorite vendar, povejte, kdo!«

»Franc prebiva tam...«

»Franc!...«

»Da, tvoj ljubimec, Žiletin oče. Ali ga nisi videla nikoli pozneje?«

»Nikoli!«

»Ali bi ga še spoznala?«

»Ah, da!« je rekla reva s takšnim sovraštvom v glasu, da je zaigral na ustnicah vojvodinje zadovoljen smehljaj.

»Tudi, če se je nekoliko postaral?«

»Pravim vam, da ga spoznam!«

»Ali veš, kaj je tvoj Franc?«

»Oh, vem, da mora biti imeniten gospod...«

»Kralj je! On je kralj francoski.«

V vojvodinjo največjo osuplost je plosnila blaznica z rokami in se zagrohotala.

»Ohoho! Baš tega je še manjkalo moji Žileti! Kraljeva hči!...«

Toda to ni nič čudnega, vidite! Niti če bi sama postala kraljica, se ji ne bi čudila. Kar se tiče Francja, mi je popolnoma vse eno, če je kralj francoski. On naj bo, kar hoče. Povem mu vse, kar mi imam povedati...«

»Poveš mu...«

»Gotovo!«

»Poslušaj me torej! Tvoja Žileta se nahaja v gradu kralja francoskega. Treba ti je iti samo v Fonten-

blo, kakor sem rekla. Poidi v grad in počakaj pred ograjo... Ali boš znala čakati?«

»Da, da... Biti hočem potrpežljiva.«

»Kralj zapusti grad skoraj vsako jutro in gre na lov. In, zdaj razumeš: kadar boš videla, da prihaja s svojim spremstvom iz gradu, se mu približaj; ostalo je tvoja stvar! Ako ne dosežeš, da ti vrne hčer, je kriva tvoja lastna nespretnost...«

Z globokim zanimanjem je poslušala Margentina te besede.

Nato ji je povedala vojvodinja pot, ki jo naj ubere, in vrata, skozi katere naj zapusti Pariz; ko je bilo vse to opravljeno, je odšla.

Margentina se je oblekla z največjo naglico v obleko iz grobe suknja, ki jo je oblekla le redkokdaj; napravila si je majhno culo, in hitela od doma.

Vojvodinja je stala v enem izmed mnogih kotičkov tiste ulice z dvema možkima, ki sta jo bila spremljala, ter prisostvovala Margentinemu odhodu.

Blazna ženska je hitela urnih korakov po Parizu.

Začudenje in vznemirjenost sta se bila razgrnila po njenem obrazu.

Večkrat je zalotila sebe samo, ko ji je bilo na jeziku, da krikne mimogredočim:

»Moja pot gre v Fontenblo! Moja hči je v Fontenbloju!«

Ko je bila na Melunski cesti, je pospešila korak.

Ura je bila morda tri popoldne, ko je zapustila svoj blog.

Hodila je v eni sapi do osmih zvečer.

Takrat je stopala ravno v neko vas.

Za njo je pridrevila kočija, zaprežena s štirimi konji, in le malo je manjkalo, da je ni podrla.

»Pazi! Pazi!« je kriknil eden izmed postiljonov.

Margentina je ostalo jedva dovoj časa, da se je mogla umakniti; gledala je par trenutkov za kočijo, ki je izginjala v smeri proti Fontenbloju.

»Rada bi sedela tam notri,« si je mislila. »Prej bi prišla do Žilete.«

Bila je kočija vojvodinje Etanpske, vračajoče se v Fontenblo.

Kakšna je neki bila misel, ki je napeljala Ano, vojvodinjo Etanpsko, da je storila ta korak pri blazni Margentinu?

Čemu je poslala blaznico v Fontenblo?

Ali je upala, da bo osmešena Žileta na vekomaj, ako pride v grad ta beračica in jame zahtevati kot svojo hčer njo, ki ji pravijo »vojvodinjo«? Morebiti!

Morda je tudi upala v tistem instinktivnem zaupanju, ki ga imajo vse ženske v res ogromno silo materinskega čustva, da najde Margentina sredstvo in iztrga Žileto Francu I., ali jo pa vsaj obvaruje njegove ljubezni.

Zakaj vojvodinja Etanpska ni

dvomila že zdavnaj več, da kralj ljubi Žileto.

Dokler se mu bo dekle ustavljalo, nevarnost še ni prevelika — je modrovala vojvodinja Etanpska... Toda tisti dan, ko postane oficijelno kraljeva metresa — kaj bo tisti dan ona, mogočna ljubimka kraljeva, ki so se uklanjali njenemu gospodstvu vsi, tja do Diane Poatjeske?

Več dni je premišljala Ana o tem svojem položaju.

Malo je manjkalo, da se ni odločila za nasilen odpomoček: zastrupiti Žileto.

Toda manjkalo ji je tudi zanesljive osebe, da bi izvršila ta načrt: njen sokrivce Aleš Lemahu je bil mrtev; sama ga je bila umorila.

V molčečnost svojih običajnih kavalirjev je zaupala samo nepopolno.

Tako se je spomnila Margentina in se vprašala, ali ne bi mogla blaznica, ako jo dobro nauči, igrati svoje vloge v drami ali komediji, ki jo ona pripravlja.

Prišlo ji je na um, da bi bilo dobro povedati Margentinu: Ravno Žileta je tvoja hči, ki si jo z žalostjo iskala.

Vojvodinja Etanpska ni vedela, da je to resnica; mislila je sama o sebi, da laže.

Toda slučaj je hotel, da je bila njena laž resnica: življenje ima svoje nuhe in presenečenja. (Dalje.)

pri Mestni hranilnici ljubljanski 4000 kron. Od tedaj je bil poseben vodovodni odsek, ki je pobiral denar in skrbel za to, da se je plačevalo posojilo. Zadnji čas pa so se pokazale nepravilnosti — ker je plačilo zaostajalo, zato se je izvolil nov odsek, ki je ukrenil vse potrebno, da se stvar uredi. Ker je Smarija po farovski komandi imela župane, ki niso bili moške na svojem mestu — je bilo v šmarski občinski upravi marsikaj slabega. Zato je tudi vodovodni odsek spal spanje pravičnega, oz. nepravičnega. Novi vodovodni odsek je skušal račune urediti — klerikalni deželni odbor pa si ga upa na nesramen način dolžiti nerednosti. Mi bi svetovali dež. odboru, da raje pregleda gospodarstvo svojega županstva, da tam polšče nerednosti in tam naj razveljavi volitve, ki so se vršile s sleparijami. Šmarci naj torej sedaj plačujejo klerikalnega gerenta Kristana — Simnic se bo menda pa po tleh plazil okoli jarkov, kadar bo treba vodovod kaj popraviti, ker bo Kristanov »prisednik«. Završek bo pri tem samo za parado. Tako Šmarci v svoji domači vaši nimajo več pravice, niti do vode, ki jo sami plačujejo, ampak bodo morali poleg drugih klerikalnih jeduhov, ki žve kot črvi v občini, rediti še enega več. Za nerednosti starega vodovodnega odseka je odgovorna občina — novemu odseku pa naj dežel. odbor prej dokaže, potem naj govori. Dne 15. t. m. se je pripeljal dr. Pegan prav nobel v avtomobilu v Smarijo in je povedal, kako mislijo klerikalci rešiti šmarsko vodo. Mi vemo, da napeljuje vedno vodo na svoj mlin.

Vinica.

Čača Jurič se je spravil na »brzopisce«. Pridigoval je preteklo nedeljo, koliko škodujejo napredni listi (seveda njemu največ, ker odkrivajo ljudem resnico). Farani si namreč niso nič storili iz njegove pridige, ampak so pred cerkvijo govorili, da ni več mogoče naprej trpeti, ampak, da bodo Juriču kralju svojo pokorščino odpovedali. Vsi dobro vedo, kako računa Jurič — kralj za svoje opravilo in kako gospodari v občini. — Jurič je bil na prižnici tako hud, da je pozabil naznaniti svoj god sv. Jurja, da si se je spomnil na sv. Marka. Jurič se je menda bal, da bi mu prišli gratulirati. — Na cesti naši delavci vedno pridno delajo. Pa kaj, ko hočejo drugi delavce izkoristiti. Doslej so ženske nosile kruh prodajati, ki so ga doma spekle — zdaj pa se jim je to prepovedalo. Naš Sterk hoče obvladati celo okoličico. Zadnjič se je z nekim kmetom sprl zaradi detelje. Imeli smo prav dobro zabavo. — Naš župan je potrjen in tako imamo dva župana. Pravega župana in čačo Juriča-kralja. Pravi župan je Jurič — drugi ga pa ubogajo.

Iz Brežic.

(»Štajerc« in »Straža«). Zadnjič se je v »Straži« nekdo zaganjal v naše ljudi, češ, da silno radi in mnogo bero »Štajerca«, ki jim ga deli nemškiutar Matheis zastoji. V toliko je imel dotični dopisnik popolnoma prav in tudi graja je bila popolnoma umestna. Vprašanje pa nastane, ali je »Straža« oni poklicani faktor, ki naj naše ljudi od tega odvrača. Kdor le količjak pozna razmere v našem ljudstvu, bo rekel, da ne. V čem pa ustreza »Straža« našim ljudem? — V prav ničemer! Kot uvodnike čitamo napade na vse kar ni klerikalno — proti nemščurjem se le malokdaj zglašajo — temu sledi poveličanje klerikalnih prireditelj, za tem so zopet napadi in par notic, ko je že vsakdo pozna. O balkanski vojni prinašajo itak samo prevode iz nekega graškega klerikalnega lista, ki so večinioma že 3 dni zakasneli. Najbolj pa odbija naše ljudi vedno priganjanje v klerikalnim prirediteljem, katerih se pa naši kmetje bolj boje, kot toče, suše in povodnji. Sicer pa se je »Štajerc« našim ljudem tako zameril, da ga vedno manj čitajo; ta se sploh ne bo vdomačil, a »Straža« itak pojema.

Iz Celja.

Na zadnjem občnem zboru Slov. kmečke zveze v Mariboru, si je dovolil pr. g. dr. Korošec, z dijetami bogato obložen, slovenski drž. in deželni poslanec, potegniti navzoče kmetovce s tem, da si je dal nasloviti resolucijo, katere 2. točka se glasi: »S. K. Z. odobruje obstrukcijo deželnih poslancev ter jih pozivlje, da tudi nadalje branijo pravice (o ironija!) štajerskega slovenskega ljudstva s taktiko, ki jo smatrajo za najprimernejšo.« Ta točka te resolucije je pravičati monstrum, fabriciran, kot že rečeno od dr. Korošca, sankcioniran pa od par nerazodnih backov. S. K. Z. kot taka že davno več ne eksistira, le, kadar rabijo njenega plašča in kadar treba olepšati kakšno novo podlost, takrat se jo privleče »za las« zopet na dan. Že dejstvo, da se je vršil letošnji obč. zbor v eni naj-

bolj skritih mariborskih ulicah, pod strogo kontrolo, da se ja ni mogel udeležiti tega zborovanja noben naprednjak, je dalo misliti. Taka zborovanja so vendar navadno zelo dobro obiskana, vsaj pričakuje se ob takih zborovanjih, par sto udeležencev, kar seveda tu ni bil slučaj. Par desetoric fajmoštrov, kaplanov in par poslancev — kmetov komaj ena tretjina — vsega skupaj niti ne 100 glav! To je torej tista »masa«, ki je sankcionirala omenjeno resolucijo! Radi teh ljudi naj bi trpelo okrog 500.000 drugih! Klerikalci se seveda kaj dobro zavedajo komedije in nezasišeno cinčne lumparije, ki so jo igrali o tej priitki, vedo pa tudi, da se ljudska volja začenja nevarno nagibati k — preobratu. Vse to jim podi v kosti viden strah in zato skušajo dan za dnevom to »resolucijo« razjasniti. Pri tem seveda drve sami v nasprotno, kajti — nevernost se širi med ljudmi vedno bolj. Da bi pa začeli ljudstvo, svoje vollice, in tega pozornost odvračati od gorostasnih narodnih grehov, ki so jih v zadnjem času zakrivali, začenjajo udrihati po vsem kar je napredu, zlasti pa po Narodni stranki. Je to v vsakdanjem našem političnem boju naravnost tipičen pojav. Mi ne nameravamo zagovarjati Nar. stranke, oziroma tega, kar stori ali ne stori nje vodstvo, pač pa konstatiramo, da pove zadnja »Straža« naravnost urnebesno laž, če trdi, da sloven. trgovstvo in obrtništvo še do danes ni imelo nikakega haska, od tega, da se drži napredne ideje. Nasprotno bi bilo če bi i trgovci in obrtniki naših mest in trgov trobili v klerikalni rog. Za danes ne nameravamo naštevati podrobnosti, povemo pa, da se klerikalci proklete motijo, če mislijo, da bodo s takim zavijanjem naši med nami kalinov dovolj, da bi bilo to potem v podprtje njih strankarskih težnj po slov. štaj. mestih in trgih. Nesramnost je pa trditve, da hodimo zato svoja napredna pota, ker se hočemo vsiljevati »gospoda« po mestih in trgih. Gospodu celjskemu dopisniku »Straže« bi svetovali, da je vsaj enkrat stvaren! Če bi to bil, bi moral priznati da nas je 90% trgovcev in obrtnikov na Slov. Štajerskem — naprednih. Res je, da nekateri naši kolegi na deželi — Slovenci — ne pokažejo odločno svojo politično barvo. Če pa tega ne store, je temu krivi pač dejstvo, da so v pre»črnlji« kotih. Kdor pozna razne naše gg. fajmoštre in kaplane z vsem njihovim šabom, ta tudi ve, kako silno nevarno da je, biti odkrito — njih nasprotnik. Tak trgovec ali obrtnik bi lahko v oni minuti napovedal svoj konkurz, ko bi se izdal za človeka, napredno mislečega! Prepričani pa ste lahko, da naši kolegi na deželi ravno tako težko prenašajo vaš jarem kot — kdo drugi. Za kakšne mogoče volitve, pa smo že davno pripravljeni. To pa korenito in občutili bodete to našo straženje ravno tako, kot ste to občutili pred tremi leti. Pravite, da vlada strah za edini deželnozborski mandat! Ja, ko bi vam to kedo verjel! Pa kaj, ko se sami že kar najbolj bojite za svoje mandate po deželi. Sicer pa se ne nameravamo spuščati še v nadaljna razpravljanja. Dovolj bodi, če vam obljubimo, da bomo tudi v slučaju bodočih volitev storili trgovci in obrtniki svojo dolžnost: našli vam jih bomo zopet kot pred časom, po splehasti grbi, da spoznajo ostali, da nihče, kdor ima le betvico pamei v glavi, že davno več ne mara vaše narod ubijajoče politike!

Iz Ormoža.

(Iz obrtniških krogov). Klerikalci so se v zadnjem času vrgli z vso silo na naš stan. Z vsemi mogočimi manevri operirajo na to, da bi nas spravili kar skrajja vse v klerikalne vrste. Pa se zelo motijo, če mislijo, da bodo med nami našli mnogo onih nespametnikov, ki si jih žele. Saj vidimo na onih vsak dan kakšna jim prede, ki so se jim dosedaj udinjali, kaj pa bi še le bilo, če bi nas vse imeli v žaku. Potrebnovali bi nas že — za strankarske namene, kot kóce, po katerih bi lahko udrihali. Pa je že križ, saj liscica je tudi rekla, da je grozdje prekislo — ko ni bila v stanni je pozobati. Bo tukaj tudi tako.

Iz Pragerskega.

Končno je vendar prišlo do tega, da pojde dosedanj postajenčelnik iz Pragerskega. Jokali, mi, ne bomo za njim, pač pa najbrže Südmarka in Schulverein, katrima je bil vedno zelo uslužen in dobrohoten priganjač. Malo ne vse, kar ima reneгатstvo danes na posesti, ima se zahvaliti njemu. V svoji nemškiutarski nestrpnosti je šel tako daleč, da je zadnje čase hotel začeti še celo korigirati krstne liste Slovencev. Ker je vedel, da stoji za njim Volksrat, se ni bal tudi hujšega pritiska na podrejene mu osebe. Upamo, da nam uprava Juž. železnice pošlje moža, s katerim se bo dalo izhajati.

Stajersko.

Vlom v okr. glavarstvo. Kot se je šele sedaj zvedelo, je neznan vlomilec, če jih je bilo več, se ne ve — v tajniške prostore c. kr. okr. glavarstva v Mariboru vdrl, ter vplnil miznico tajnika, iz katere je pobral za par kron nikljastega denarja. Vrh tega je poskusil vlomiti tudi več omar sosednjih sob, kar pa se mu ni posrečilo. Prva je zapazila nered neka ženska, ki je prišla jutraj, dne 22. t. m. pospravljati. Poklicala je takoj tudi slugo. Na merodajnem mestu so seveda mnenja, da vlom ni vejal denarju, ampak — — — O storilcu, oziroma storilcih, ni ne duha ne sluha. Vzela jih je noč.

Nemško vohunstvo v Celju. Nemški patrioti so na delu zopet, t. pr., vohunijo kot psi po gostilnah, cestah, šetališčih itd., samo, če se prikaže ta dve Slovenca skupaj. Večkrat se je v teh dnevih že dogodilo, da sta ta ali onadva gospoda, idoč po ulici, nenadoma opazila za seboj kakega možega, v razdalji 3 do 6 korakov. Vselej je bil vtis ta, da je dotični sledil namenoma, da bi slisal to ali ono. Ker živimo zopet enkrat v časih, ki so po ovađuhih prav posebno blagoslovljeni, bo dobro, če so naši sorodaki po naših trgih in mestih z mešanim prebivalstvom, do skrajnosti previdni in se izogibajo po množnosti, dajati duška veselju nad zmagami balkanskega orožja. Imamo čase, ko slav. c. kr. državna pravdnštva manipulirajo s § 305 k. zak. z gumilastiko.

Obrež pri Središču. Kot smo že javili, so zmagali te dni pri obč. volitvah v Obrežu pri Središču na celi črti z veliko večino naprednjaki, da si so klerikalci napeli vse sile, da se vrinejo. Jeza je bila seveda velikanska in dali so ji s tem duška, da dolže v svojem glasilu, mariborski »Straži«, našega preč. g. župnika, da je on kriv tej polomiji. Seveda nimajo pa poguma, da bi povedali, zakaj da ravno. Je to zelo žalostno dejstvo, pa tudi zelo značilno, saj nam kaže z bengalično lučjo, da duhovnik ni več varen častikraje po svojem sobratu-duhovniku. Dr. Korošec je lahko ponosen na te svoje, ozir. svojega glasila, najnovejše lavorje. Ne vemo pa, če bo vesel tudi — sadov.

Iz Središča. Kakor ropar iz zasede, se zaganja »Straža« v obrežkega g. župnika, češ, če bi bil on hotel, bi bili klerikalci zmagali pri obč. volitvah. Je to zelo grdo ravnanje, ker »Straža« imenovanega gospoda samo smuči, nima pa ne enega tehtnega vzroka, s katerim bi le količjak mogla to svojo trditve dokazati, ali vsaj podpreti. Samo sikati zna kot kača, ki se je zgrela na toplih prsih, da se je otresla smrti in da potem zopet z novo močjo — zasadi v meso svoje strupene zobe. List, ki kaj takega piše, spada brez usmiljenja na smetišče in ni čudno, če od dne do dne bolj propada.

Štajersko učiteljstvo in njegove plače. Dočim je bil v Dalmaciji Jani sprejet predlog, glasom katerega ima učitelj z maturo 1080 K na leto, a oni z zrelostnim izpitom 3680 K do 3930 K, ima štajerski učitelj začetnik — izvezniš Gradca in Maribora — 840 K oziroma 2600 K do 2800 K! Sedaj, ko bi se naj obrnilo na bolje, pa delajo ljubitelji slovenskega naroda, slovenski klerikalni poslanci v Gradcu obstrukcijo, samo, da si hlade jezico, ker njih strankarska malha ne dobi tega — za kar sami ne vejo! Njim se godi dobro po farovžih, zato pa naj trpe vsi drugi!

Hrvaški zrakoplovec. Iz Gradca poročajo, da se misli tamkaj stalno naseliti avijatik Mercep iz Zagreba, kakor hitro bo tamkaj definitivno nastanjena vojaško-avijatična šola. Izvežbal si je baje že celo vrsto letalcev, od katerih je najboljši neki Novak, ki se misli te dni v Gradcu pokazati javnosti z več letalnimi poizkusi.

V Žalcu je prišel te dni orožniški stražmojster Ritonja nekega zelo nevarnega vlomilca, po imenu M. Plauštein, ki je že več mesecev vzemiral vso Savinjsko dolino s svojimi nevarnimi in drznimi vlemi. Pokazal se je enkrat tu, drugič tam, kar je zelo otežkočilo njegovo zasledovanje. Pri sebi je imel tudi revolver in dolg, oster nož, ter je vsakomur, ki se mu je hotel postaviti po robu, grozil s smrtjo. Pri aretaciji so našli pri njem 200 K denarja v gotovini.

Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Maribor, priredi 1. majnika t. l. velik izlet v Slivnico pri Mariboru. Odhod iz Maribora z vlakom ob 1. uri 30 min. do postaje Slivnica - Orehova vas in od tod z godbo na čelu v Slivnico k Lesjaku. Ker so zveze na vse strani jako ugodne, upamo, da se izleta udeležijo ne samo slovenski železničarji v Mariboru in ob prog, ampak tudi vsi prijatelji narodnega železničarstva. Slovenci! Pokažite se ta dan!

Državni most v Mariboru bodo čisto gotovo blagoslovili dne 18. avgusta, če si ne bodo premislili. Ime mu bo: »Erste Marburger Rutschbahn, r. G. m. b. H.« ter se bodo zainteresentom razdeljevale dividende v obliki — 5milijonske dolga.

Iz Celja. Klerikalci imajo naše ljudstvo res že za največjega duševnega reveža. Neki dopisnik iz Celja se v zadnji »Straži« norčuje, češ: kako jo mogoče opravljati — obstrukcijo v zvezi z — zadnjo vremensko nesrečo. Ta gospod se dela še bolj neumnega, kot je v resnici, kajti vsak otrok ve, da si klerikalci že preje niso vedeli več pomagati iz zagate, v katero so zabredli s svojo obstrukcijo. Že takrat se je vedlo, da bodo Nemci gospodarili v deželi ali brez Slovencev, ali pa, da bo deželni zbor razpuščen. Danes pa tudi že vejo ravno tisti klerikalci, da bo zahtevala vlada za vsako podporo našemu ljudstvu radi vremenskih nezdod, da klerikalci odnehajo s svojo obstrukcijo enkrat tukaj, enkrat tam, dokler končno ne bo vsa obstrukcija splavala po vodi, čeravno naši poslanci ne marajo ne za vodo in ne za mrz.

Dnevni pregled.

Nemška nedoslednost. »Quod licet lovi — non licet bovi« po naše: »kar sme visoka gospoda, ne sme (tega) kmetavzar!« Tako naziranje je bilo že v navadi v starih časih Grkov in Rimljanov — in se je ohranilo do dandanašnjega dne. Samo nekaka razlika obstoji v tem, da velja sedaj bolj Bismarkov izrek: »Močnejši ima tudi — pravico!« Kako to načelo udelejujeto pruski in naši Nemci, evo dokaza! Friedrich Liszi piše, doslovno prevedeno iz nemškega, takole: »Morje je velika in široka cesta na zemeljski obli, prostor, kjer se zbira in med seboj tekmujejo vsa ljudstva celega sveta; — ono je zibelka njihove svobode! Kdor nima deleža na svetovnem morju, ta je izključen od dobrih stvari in svetovne časti! Narod brez parobrodov in ladjevja je podoben pitlu brez perutnice, ribi brez plavutji, levu brez ostrih zobov, vitezu z lesenim mečem — hlapčevskemu helotu vsega človeštva! Morski prapor (zastava) je lovor-venec na narodni glavi! Tako pišejo in docirajo oni Nemci, kateri ne privoščijo v bodočnosti čez 4 milijone broječemu srbskemu narodu (v kraljevini) niti skromnega pristanišča, ki bi stalo pod evropsko kontrolo, na Jadranu! — Naše mnenje je: potpeti in vsaki dan ponavljati s Homerom: »Esetaj emar, hot' an pot' ololo, Illion hire!«

Herodot.

Klerikalci med seboj. Že pred par meseci smo javili, da v klerikalnem štajerskem taboru nekaj poka. Rekli smo takrat, da se sloven. klerikalni klub začenja cepiti v dva dela. Klerikalci so to takrat prekličali, češ, da je vse to izmišljeno. Mi smo jim pustili veselje in — čakali. So nam sicer neprestano dohajale vesti, ki so naznanjale, da se v tem klubu zelo grdo gledajo, a vedeli smo tudi, da se spor poostreje od dneva do dneva — in da pride končno tudi do popolnega razdvoja. Pokazalo se je, da smo imeli prav in v teh dneh sta se res do dobrega razšla dr. Korošec na eni, na drugi strani pa posl. Meško. Oba pa imata svoje mišljenike, Meško pa nikakor ni volje, žrtvovati se dr. Korošču, vprašanje pa je, če bo našel v borbi proti njemu dovolj podpore pri svojih somišljenikih. Glavni vzrok razpору so dr. Koroščeve gospodstva željne težnje, katerim naj bi se vsak podvrgel, dasi so vse preje kot primerne. Vrh tega je dr. Korošec samo toliko in takrat naroden, kadar mu treba svoje vollice farbat. To pa ne ugaja ne Meškotu, ne drugim in otreši se hočejo dr. Koroščevega imperatorstva.

K polomu v Laškem trgu. Sedaj po preteku enega meseca je računski preglednik g. And. Klenz pri Vorschub-Cassi svoje naporno delo dokončal in danes (25. aprila) se proč odpeljal. Konstatiral je poneverjeno svoto K 458.700. — Vkljub temu, da nemškiutarji sami sebe in prizadeve okoličane tolažijo, češ, cela zadeva bo v kratkem in ugodno rešena, je ljudstvo zbegano. Sicer je g. Benkovič in še neki drugi gospod, kateri se za »večjega rajtajo« in baje navzgor stike imajo, obljubila, da se mora na vsak način v državno blagajno seči. Če g. Benkovič z ozirom na prihodnje volitve že sedaj vodo na svoj mlin napeljuje, je njegova stvar. Sploh se mu pa ni bati za mandat. Gladiatori v klerikalni areni, bodo delali za njega, če tudi z Spar- und VorschubCasso vse skupaj vrag vzame. — Neumnevno se nam pa zdi, kako pridejo celo vladne osebe do tega, da nameravajo posredovati, da se mora na stroške davkoplačevalcev nemščurstvo in Benkovičevji volilci finančno rešiti. — G. Benkovič ba-

je namerava v slučaju da vlada k temu polomu na pomoč priskoči, potem tudi za tukajšnji klerikalni denarni zavod, kateri tudi na glinastih nogah stoji, enako podporo zahtevati. — Smeha se pa ni moči vzdržati, kdor vidi, kako ob petkih (prej uradni dan) laški mogotci in okoličani pred Vorschub-Casso eden drugega gledajo.

Iz Ježice. Te dni so naznanjali na raznih hišah prilepljeni listi, da je nekdo večjo svoto denarja zgubil. Kmalu se je pa razširila novica, da je v nedeljo po »likofu« v katoliškem teatru poslal župnik nekega čuka z omenjeno svoto denarja plačati neki čukarski dolg. Kraj, kamor bi moral prinesiti omenjeni denar oddaljen je komaj par sto korakov ter ga je držal omenjeni vedno v roki. Čudež ali kazen božja je morala biti, da je bil kar naenkrat praznih rok, to je brez denarja. Govorica je: kakor se je dobil omenjeni denar, tako se je tudi zgubil. Nekateri dolže omenjenega, da je preveč v kozarec pogledal in je potem sejal krone, drugim se zopet sumljivo zdi, da je drugi dan za nekim kamnom sam 10 kron našel. E — pa to nič ne stori, saj bode zopet kmalu kak svetnik srčal v nebesa in »ubogi na duhu« bodo zopet krone prinesli. Znano je tudi, da kaj radi že pogledajo mladi čukci brhke marinariče — tako je metal oberčuk svoje nočne oči po neki devici, katere je bivala v farovžu. Pri župniku Zupanu je to prava angeljska ljubezen, ter bi se po njegovih dejanjih v sv. pismu moralo glasiti: »Pohujšanje sploh mora priti, ampak blagor tistemu, po katerem pohujšanje pride.«

Zlet clevelandskih sokolov. Preljeli smo sliko Lunaparta, kjer se bo vršil zlet ameriških clevelandskih sokolov. Park nudi krasen prizor in ponos za nas Slovence je, da v Ameriki slovenski Sokol ponosno dviga svoja krila.

Nepočistna dekla. Dekla Terezija Gnedic je bila od leta 1909, uslužbenka pri posestniku I. Markunu v Bašlju pri Kranju. V poslednjem času je večkrat ukradla svojemu gospodarju manjše svote denarja. Skupen znesek ukradenega denarja je znašal okrog 60 K. Dekla s tatinskimi, dolgimi prsti je ukradla tudi zlat prstan in več klobas. Dolgoprstno žensko so izročili sodišču.

Utopljenec. Dne 18. t. m. so našli ljudje v Bavi pri Kompoljah moško truplo. Mrtvec je bil približno 45 let star imel je temnorjave lase, rutjave, srednje velike brke, manjkalo mu je več spodnjih in zgornjih zob, bil je obrbit in 1 meter 68 centimetrov visok. Truplo je bilo oblečeno v belo, modro progasto srajco, v črn telovnik in v debele modre in rjavje spodnje hlače. Utopljenec je bil kaka dva tedna v vodi.

Generalna stavka v Belgiji končana. Kakor se iz Bruslja poroča, se je tamošnja generalna stavka te dni končala. Delavci so zopet začeli z delom.

Grozen čin blazne žene. Soprog kopalnišnega sluga Schmieda v toplicah Nauheimu je dne 25. aprila t. l. napadla z nožem nekega tamošnjega tehnik in njegovo ženo in je oba smrtno nevarno ranila. Nato se je peljala v avtomobilu pred neko vilo, kjer je napadla nekega stavbnega tehnik in njegovo kuharico in je oba težko poškodovala. Šele policija je ženo, ki je zblaznela, prišla in jo odpeljala v zavod za umobolne.

Obsodba nečloveškega očeta. Porotno sodišče v Curihu je dne 24. t. m. obsodilo mesarja Nikolaja Kaljevica na dosmrtno delo v prisilni delavnici, ker je pred kratkim svojega sina tako dolgo trpinčil, da je ta umrl.

Navihani lahkoživci. Monakovska policija je dne 24. aprila aretirala nekega lahkoživca, ki se je izdajal za turškega ministra in ki je od firme Leopold Mayer in od lesne trgovine Franc Ks. Wirth v Beljaku izvalil večje vsote denarja.

Ločitev zakona kapucinskega brata. Kakor je že »Dan« svoj čas poročal, je pobegnil iz samostana neki samostanski brat Auracher z neko plemenitašino. Ljubenzni par je pobegnil v London, kjer se je poročil. Sedaj pa je nekdanji samostanski brat Auracher izdal obtožbo radi ločitve zakona, ker se hoče namreč zopet povrniti v naročje cerkve. Tozadevna obravnava je bila pred monakovskim sodiščem dne 25. t. m. Obravnava, ki je tajna, se je preložila na tri tedne.

Klub nage mladine. Policija v Darmstadtu je odkrila te dni klub mladih fantov in deklet, ki so gojili takozvano »nago« kulturo. Osem deklet so dali v prisilno delavnico, proti fantom se je uvedla sodna preiskava.

Oporoka obglavljenega avtopaša. Kakor je »Dan« že poročal, so bili dne 21. aprila t. l. v Parizu obglavljeni znani avtomobilovi avtopaši Soudy, Monier in Callemín. Mo-

Dalje v prilogi.

nier je zapustil sledečo oporoko: Moja poslednja vroča želja velja družbi. Naj bi bile v najbližnjem času njene institucije take, da bi vsak svobodno, neodvisno in srečno živel in da bi se lahko posvetil vsemu, kar krasi življenje. Samokres, katerega se pri moji aretaciji našli v mojem stanovanju, dam pariškemu muzeju in želim, da bi bilo na njem napisano: »Ne ubijte!« Dela I. I. Rousseauja, dajte, prosim, moji sestri za vzgojo njene sina. Municipalni knjižnici mesta Pariza podarim Postanek vrst od Darwina, Rabelaisova dela (so popolna) in Spencerjeva dela. Svojem zagovorniku Guyanovo delo: Morala brez dolžnosti in brez sankcije. Pristavljam še nekaj besed nadzornikom varnostne straže, ki so me tolažili v monotonih in žalostnih dneh, katere sem prebil v njih družbi. Izreklam tem branilec družbe najsrčnejšo zahvalo. Pišite, prosim, mojim starišem, napišite jim nekaj dobrih, tolažilnih vrstic! To je največja in poslednja usluga, za katero vas prosim. Monier-Simentov.

Amerikanski avtoapaši. Dne 23. aprila so napadli v Novem Yorku štirje roparji, ki so se peljali v avtomobilu, pasante v 6. aveniju in so jim vzeli denar in dragocenosti. Nato so se v silni naglici odpeljali iz mesta.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

*** Časten in simpatičen umor.** Maurice Prax, kosar »Matina« se pod tem naslovom dela norca iz francoske justice, ki je osvobodila v nekaj slučajih morilce sorodnikov.

»Ali ima človek pravico umoriti svojega bližnjega?

»To se razume samoobsebi.«
»Dobro, torej lahko umori kogarkoli?

»Ne, to gotovo ne! Gospodom morilec se priporoča, da bi si izbrali svoje žrtve zelo skrbno.«

»Ali ne eksistira, prosim, pravila, po katerih bi se lahko morilci v tej delikatni zadevi ravnali?

»Da. Predvsem je prepovedano umoriti osebo, katere ne poznamo. To je temeljno pravilo častnega in nekaznovanega umora.«

*** Zakaj?**

»To je nekako vprašanje vplivnosti in dobre vzgoje. Vse porote na Francoskem sodijo popolnoma pravilno, da je namreč grdo, umoriti osebo, kateri človek ni bil niti predstavljen. Tak zločin je kvalificiran kakor razuzdan zločin in morilca kar najstrožje kaznuje rabel gospod Deibler.

*** Torej katerega človeka naj ubijemo?**

»Oh, to ni prav nič težkega...
1. Človek lahko umori stariše.«

*** Zakaj?**

»No, zato, ker jih ima rad. To je pripravno za judicijalni stil, to se lahko imenuje krvava rodbinska drama. Oprostitev je popolnoma gotova.

2. Človek lahko umori svojo ženo ali moža.«

*** Zakaj?**

»No, ker je ljubosumen. Ker svojo ženo ali moža obožuje. Ker je žena našla na gumbu moževe sukne tuje ženske las. Ker se mož ne razume dobro s svojo ženo. To je zločin »strasti«. Oprostitev morilca ne mine...

3. Človek lahko umori svojega ljubimca ali ljubimko...«

*** Zakaj?**

»Ker ne more brez nje ali brez nje živeti. Ker njega ali njo ljubi z nadčloveško ljubeznijo. To je umor ultra strasten, ki se priporoča onim P. T. gospodom morilec, ki hrepelijo po slavi. Oprostitev v podobnem slučaju je zagotovljena.

4. Človek lahko umori svojega najboljšega prijatelja.«

*** Zakaj?**

»Ker napram dobremu prijatelju mu ni treba imeti ozirov... Tak umor je kvalificiran kot »skrivnostna drama«. In znano je vendar, da igra v skrivnostnih dramah žrtve vedno najslabšo ulogo. Oprostitev v takem slučaju je bolj jasna kakor solnce...«

»To je vse imenitno. Torej: ako hočemo postati slavni morilci, moramo imeti sorodnike ali pa dobre znance.«

»Da, nič ni tako lahkega vendar, kakorkoga ubiti!«

»Da, toda človek ne sme izvršiti tega hitro, ampak le polahko. Predvsem ne smemo pri umoru rabiti preveč fantastičnega orožja...«

*** Zakaj?**

»Zato, ker sodišče prizna samo eno orožje: samokres. Strogo je prepovedano, umoriti koga s kako drugo stvarjo kakor z brovningom...«

»Torej z nožem to ne gre?«

»Nikdar. Ako odrežete svoji ljubici z nožem mazinec, dobite dosmrtno ječo. Ako pa sprostite dvanaest strelcev v njeno glavo, boste oproščeni.«

*** Ali je strup tudi prepovedan?**

»Da. Gospodje porotniki imajo nekaj nepopisljiv in nerazumljiv strah pred strupom. Torej si zapomnite: Ako hočete izvršiti majhen, ljubeč in simpatičen umor, morate imeti dve stvari: dober samokres in dobrega advokata.«

Občinska mati. V ameriškem šundru in strašnem garanju, takozvanem »speed« potrebujejo posebno delavke zabave in tolažbe, ako nečje pasti v tiho blaznost, nervozi ali v druge bolezni in postati nezmožne dela. Zato vidimo v Chicagu posebno institucijo. To je »občinska mati«. Chicaška dekleta brez mater, dekleta, ki so nesrečna in ki zgrešijo pravo pot, imajo sedaj »občinsko mater«, na katere srca lahko izločajo svoje bolezni in težave. V »občinski materi« imajo roko, katere jih vodi. Ta mati je Mary M. Bartelmejeva. Skozi šestnajst let so imela chicaška dekleta v nji »dobro teto«. Sedaj pa je postala prava mati ubogih. Ta naprava pri sodiščih je velik korak na polju človeštva. Pred kratkim so sodniki sklenili na svojem zborovanju, naj ena in ista žena zavzame tako važno mesto. Sodnik Pinckney je torej določil za to gospodično Bartelmeje. Ta novi sistem razdeljuje juvenilno sodišče na dva oddelka, en oddelk za dečke in en oddelk za dekleta. V prvem oddelku ima nadzorstvo sodnik Pinckney, v drugem gospodična Bartelmejeva, kateri pomagajo še druge ženske. Bartelmejeva izvršuje zaslišavanja, na kar pada slučajno sodniku, da o njih sklepa. Med slučajji gospodične Bartelmejeve je bil tudi slučaj 14letne dekle, ki je jokaje pripovedovala o svoji usodi in ki je odšla potolažena in z nasmehom na obrazu iz sodne dvorane, ker je našla srce, ki jo je razumelo, ker je našla prijazno ženo, namesto strogega sodnika.

Visoka šola zakonskih znanosti.

Profesor doktor W. Hassall v Monakovem hoče ustanoviti univerzo ljubezni; ne morda zaradi ljubezni do ljubezni, ampak čisto priprosto zato, ker je v Nemčiji od leta do leta manj porodov. Gospod doktor Hassall je slavnostno proglasil, da je ljubezen temelj rodbin in posebno velikih rodbin, no, kar tudi ničče ne taji. In zato smatra za svojo rodoljubno dolžnost, da bi mlade Nemke in mlade Nemce temeljito naučil ljubezni, da bi si potem ustvarile srečne rodbine. Moramo pa pripomniti seveda, da gospod doktor Hassall ni pripoznal naslova »univerza ljubezni« za pravega in je krstil svojo šolo: »Hochschule der Heiratswissenschaften«, kar zveni nenavadno harmonično in ljubko, Visoka šola zakonskih znanosti bo imela petsto slušateljev, oziroma gojencev. Najbrže boste pripomnili, da petsto gojencev ni za petinšestdeset milijonov Nemcev tako veliko. Vedite torej, da bo teh dvestopetdeset gojencev in dvestopetdeset gojencev po absolviranju visoki šoli ljubezni razširjevalo čilo propagando za misli doktorja Hassalla. V celi državi bodo oznanjevali slavo ljubezni. Naučil bo ljubiti tudi one, ki tega »še« ne znajo, kakor tudi one, ki tega »več« ne znajo. In ravnotako, kakor učijo promovirani profesorji švedsko gimnastiko, ravnotako bodo poučevali o ljubezni promovirani absolventi »Hochschule der itd...« Na tej visoki šoli se bo poučevalo s pomočjo ekseplikativnih projekcijskih slik. Na teh slikah pa ne bo prav nič frivolnega. Gojencem in gojenkam se bodo stavila pred oči statistična data, diagrame in podobne grozovitosti. Poleg tega bodo posebni profesorji učili svoje učence in učence o flirtu in koketnosti. Dr. Hassall piše v svoji brošuri, da sta koketnost in flirt »predsobi salona ljubezni«. Biologi in zoologi bodo predavali pri učenih konferencah o rudimentarni koketnosti plemen. Poleg tega se bodo ustanovili posebni kurzi za psihologijo zapeljivosti. Profesorji z zlatimi očali, s sijimi brkami in plešami bodo pojasnjevali učenkam in učencem zakone pasijonalnih nasprotij: kaj imajo rade zlatolaske pri črnolasih, kaj imajo radi boječ pri strastnih in junaskih, kaj imajo radi veliki pri majhnih. Vršila se bodo tudi predavanja, kako se človek navadi ljubezni tudi pri antipatičnih osebah, kar je zelo delikatno poglavje, tudi o ljubezni po poroki. Skratka, doktor Hassall bo naučil svoje kompatrijote kult ljubezni ne samo pred zakonom, ampak tudi po zakonu.

Koliko stane film. Velikanski razvoj kinematografa v poslednjih letih se vidi najjasneje in za najširše občinstvo najbolj razumljivo v tem, koliko filmov se uporablja. Število filmov se da po uradni statistiki kar najstrožje dognati. V preteklem letu je prišlo v Nemčijo 34 milijonov metrov filmov in iz Nemčije se jih je odposlalo 20 milijonov metrov. Največ filmov je šlo na Francosko, v Italijo in na Danako. Ameriški filmi se uva-

žajo v velikanski množini skozi Anglesko v Evropo. Nemške tovarne za filme imajo največ naročnikov na Francoskem in v Italiji. In sicer 42.000 in 36.000 kilogramov filmov, ako računamo, da en meter filma tehtaja 7 kilogramov. V Berlinu je bilo — kar priča o velikem plusu cenzorskega dela — konfiscirano leta 1912 v mesecu juniju 143.000 metrov, v mesecu septembru istega leta pa 160.000 metrov filmov, izmed katerih je bila ena tretjina ameriških. Koliko filmi stanejo, se ne da ravno natančno dognati, ker vlada v tem vprašanju vse polno različnih mnenj. Občinstvu pridejo na uho zdajpazdaj vesti o ogromnih gažah, ki se izplačujejo imenitnim igralcem in igralkam; tovarne za filme namreč nikdar ne pozabijo opozoriti javnost na to, koliko je stala naprava senzacionalnega filma, katerega je izgotovila. Znano je, da je pariška firma Pathé Freres plačala takozvanemu »kralju filmov« Maksu Lindnerju za tri leta honorar en milijon frankov. Linder seveda za to gažo igra in piše igre za kinematograf. Ne oziroma se na tak osamel pojav. Je naprava filmov zelo draga. Toda na kak dobiček se tu računa, kaže najbolje prospekt, katerega pošilja nova nemška tovarna za filme in ki obljublja, vključno velikanskim stroškom, ki so združeni z napravo, svojim akcionarjem nenavadno visoko dividendo. Od agentur prevzeti in povprečno z enim frankom na eden meter plačani filmi, znesejo pri napravi 100.000 metrov v enem tednu 100.000 frankov. Ako odbijemo vse izdatke, znaša čist dobiček na teden 8000 frankov in letno 400.000 frankov. Seveda takih tovarnih, kakor je »Pathé Freres«, ki vključno svojim ogromnim izdatkom obljublja svojim akcionarjem šestinšestdeset procentov dividende, je kaj malo na svetu.

Ljubljana.

— »Balkanska vojna« — konfiscirana. Včeraj popoldne smo naenkrat dobili poročilo, da je drž. pravdnik »Balkansko vojno« konfisciral in sicer po § 58. drž. zak. konfisciran je boj za Drač. Stirinajst dni je bila že »Balkanska vojna« v javnosti in nikomur ni prišlo na misel, da je v nji veleizdaja. Koliko karikatur in dovtipov je šlo na račun zadnjih dogodkov na Balkanu. Vsi listi so imeli glade tega mir — šele čez 14 dni so prišli v Ljubljani na misel, da bi bili morali »Balkansko vojno« konfiscirati. »Balkanske vojne« je sedaj med svetom okoli 8000 izvodov. Odstranili smo torej iz »Balkanske vojne« ona dva nevarna lista, ki sta bila konfiscirana — tako da obsega »Balkanska vojna« še vedno 68 strani. Ostalo je še nekaj konfisciranih izvodov, s katerimi moramo postreči onim, ki se zglasijo te dni. Iz tega se vidi, koliko je vredno, kdor kupi pravočasno in ne zamudi prilike. Pišite hitro pa »Balkansko vojno«, ker se sicer lahko zgodi, da bo še enkrat konfiscirana.

— Razglednice »Nikita vrh Skadra« so bile včeraj naenkrat razprodane in jih je dobili le še v nekaterih trafikah. Uredništvo »Dneva« namerava izdati serijo 5 slik, ki se tičejo Skadra in so izšle v »Dnevu«. Tiskali bomo le malo števil za tiso prosi, da nam javijo oni, ki jih žele imeti. Serija 5 razglednic o Skadru in Nikiti bo stala 30 vinarjev. Izšle bodo v torek zjutraj.

— Majski obhod po Ljubljani prepovedan zaradi javnega reda in mira. Doslej se je ta pohod delavstva, ki praznuje svoj 1. maj, povsod in tudi v Ljubljani mirno vršil. Letos je prepovedan. Znak časa. Proti prevodi se je vložila pritožba.

Strah. Včeraj zvečer je zaplapolala na grajskem stolpu slovenska zastava. Ker so zastave te čase prepovedane, so jo ljudje z začudenjem opazovali. Na policiji pa so bili takoj v strahu, če plapola zastava zaradi Skadra. Vprašali so telefonično na grad — in so izvedeli, da visi zastava na čast grajskemu patronu sv. Juriju, ki je bil nekaj tudi vseh Kranjcev in poštenih Slovencev patron — in da se bo njemu na čast in Ciril Metodu v korist klub sinočnjemu »Slovenčevemu« zabavljanju danes vršilo jurjevanje po vseh starih šegah in nava-

— Hvalevredno delo. Pred pet dnevi je bil pri nas v Ljubljani neki zanimiv gost iz nekega severnega kraljestva. Ta ni mogel dosti preživeti bivajoč dalj časa v Opatiji, kako so mu ugajali čedno oblečeni otroci slovenskega jezika, ki so bili skromni in mirni, med tem ko so italijanski pobalini mu bili nadležni za beračenjem! Tudi se je izrazil jako laskavo o lepi legi, uzorni čistosti in prijaznem občinstvu naše slovenske prestonice! — Ta izjava daljnega poto-

valca mi je dala povod, da sem se namenil napisati teh par vrstic. Na že namenjen prostoru bivše vojaške bolnice je bil do tega tedna velikanski kaos; razbita opeka in razno kamenje in drugi zidni odpadki so ležali tam raztrošeni vseprek! — Otroci igrajoč se pod košatimi kostanji so raznašali malo in veliko kamenje na steze, tako da je bilo večkrat nevarno v noči tam hoditi. Zdal pa so oni prostor na vsej črti lepo počistili — in otroci iz tamošnjih hiš imajo izredno lepo zabavišče. Hvalevredno delo!

— Prijatelj lista nam piše: Celo »Laib. Zeitung« prinaša včeraj lepo notico in hvallj. Kino-Metropol. Slovenski listi pa ne. »Laib. Zeitung« posebno poudarja važnost tega podjetja za sl. gledališče. Čim boljše bo uspeval »Kino-Metropol«, tem boljše in lepše gledališke predstave bomo podirje, ampak je skupna ljubljanska zadeva. Te dni smo opazovali ljudi iz okolice, ki morebiti še sploh niso bili v gledališču. Dober kinematograf nam postane lahko najboljšo sredstvo za zabavo in izobrazbo širših mas. Nizke cene v dež. gledališču to posebno cmogočujejo.

Cela procesija občinstva je včeraj zvečer hitela proti slovenskemu gledališču, da se razveseli in pozabava v »Kino-Metropol«. Gledališče pa je bilo zaprto in na vratih smo čitali: Vsled velike nesreče na železnici, se predstava ne vrši, ker filmi niso prišli. — Občinstvo se je nerado vračalo domov. Danes se predstava vrši in sicer dve popoldne dve zvečer. Za take ovire ni odgovorno vodstvo, in se od začetka lahko zgođe.

— Občni zbor dramatičnega društva se je nadaljeval v petek v rest. Zlatorog. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik prof. Reiser, podpredsednik polk. Milavec, tajnik dr. Ciril Pavlin, blagajnik D. Šaplja, Odborniki prof. J. Berce, prof. Kobal, okr. glavar V. Parma, mest. arh. Oton Zupančič, urednik dr. Ivan Lah, za intendanta se imenuje Oton Zupančič. V intendanci so: gg. Parma, Berce, Zupančič, Pavlin. Po volitvah se je vršil kratek pogovor o sedanjem položaju in o bodočnosti gledališča, na to je predsednik zaključil občni zbor.

— Zrebanje eiktne loterije »Slovenskega slovenskega ženskega društva« v Ljubljani se vrši z dovoljenjem c. kr. finančnega ministrstva neprekidno dne 1. julija 1913.

— Dobrodolna prireditev »Domovine« se vrši v soboto dne 3. maja v dež. gledališču. Za prireditev je že sedaj mnogo zanimanja, ker bo prva prireditev te vrste. Sodeluje orkester Sokola I. in deset pevka »Glasbene Matice«. Med odmorom bodo bufeti, kjer bo preskrbljeno za jed in pijačo. Tako bo celo gledališče oživljeno in bo nudilo vsakemu dovoli zabave. Opereta in burka sta že dobro naštvirani. Imena igralcev in igralic ostanejo skrita. Tako se nam obeta prih. soboto zelo lep večer, in upamo da bo prireditev prinesla »Domovini« potrebno podporo.

— Glasbena Matica je nameravala v mesecu aprilu izvesti koncert skladb Ispavcev kot spominski večer umrlih skladateljev in koncert mlajšega dr. Jos. Ispavca. Pevski zbor »Glasbene Matice« je ves program tudi že v skupnih skušnjah naštviral. Ker pa je odbor »Slov. filharmonije« svoj orkester za par mesecev razpustil, nekateri člani so odšli 1. aprila v Prago, drugi del pa se je 20. aprila podal na gledališča turneje hrv. narodnega gledališča iz Osijeka pod intendantom Markovičem v Split, Sebenik in Sarajevo, in se orkester »Slov. filharmonije« izpopolni še le po povratku onega oddelka, ki bo poleti koncertiral na Bledu, se je nameravani koncert preložil na jesen in se bo izvršil v začetku oktobra.

— Vabilo. — Odbor vpok. učitelstva Kranjske vabi na občni zbor dne 8. maja ob 2. uri popoldne v restavraciji »Novi svet« na Mar. Terez. cesti vse p. n. članice, pa tudi vse druge p. n. vpokojence-ke učit. stanu k obilnem pristopu tega društva.

Odbor.

— Osebna vest. Bivši minister Henrik vitez pl. Wittek je dne 24. t. m. v spremstvu dvornega svetnika grofa Chorinskega na magistratu ogledal načrte arhitekta Kellerja o zgradbi obrežja ob regulirani Ljubljanici. Podrobna poasnja so dali gg. nadsvetnik Pavlin, stavbni komisar Prelovšek in stavbni vodja inženir Orel, vitez pl. Wittek se je o načrtih jako priznalo izrazil.

Na današnje jurjevanje na Ljubljanskem gradu vabimo vse občinstvo iz Ljubljane in okolice. Opozorjamo zlasti na turški paši Zekki pašo in Šukri pašo, ki ste se snoči z brzovlakom pripeljali v Ljubljano. V harem Zekki paše, kjer bo videti nje-

ve lepote, imajo dostop samo odrasli, otroci nimajo vstopa. Obe paši sta se nastanila v prostorih šentjak-trnovskih podružnic Ciril Metodove družbe od vhoda na levo. Vstopnine na jurjevanje ni.

— Gremij trgovcev je na svojem običnem zboru dne 6. aprila t. l. sklenil, da mora vsak učni gospodar zahtevati pri sprejemu vajenca ali vajenke v uk zdravniško izpoved. To izpovedalo je predložiti pri vpisu vajenca ali vajenke gremiju v vpogled. Ta sklep je za učne gospodarje osebne važnosti, ker bodo na ta način zagotovljeni, da so sprejeli v uk zdravo osebo. Zato pa tudi načelstvo gremija trdno pričakuje, da se bodo vsi učni gospodarji držali tega sklepa, da ne bo potreba postopati proti njim v smislu § 24. gremialnih pravil.

— Izžrebani porotniki pri tujkajšem deželnem sodišču za drugo porotniško dobo, katere se prične dne 26. maja t. l. Glavni porotniki: Valentin Accetto, židarski mojster in posestnik; Martin Arko, trgovec, oba v Ljubljani; Matija Barle, posestnik v Lužah pri Kranju; Ivan Babnik, posestnik v Dravljah; Josip Cihna, trgovec v Ljubljani; Ignacij Čadež, posestnik in gostilničar v Srednji vasi; Andrej Čufar, posestnik na Jesenicah; Leo Franke, varovalni reprezentant; Filip Frölich, posestnik, oba v Ljubljani; Josip Guzelj, župan in tovarnar v Škofiji Loki; Anton Globočnik, posestnik v Železnikih; Franjo Hainrichar, trgovec in posestnik v Stari Loki; Fr. Jakeli, posestnik na Dovjem; Josip Janko, urar in posestnik v Kamniku; Gustav Kastner, trgovec; Julij Klemenc, mesar in posestnik; Franjo Kraigher, krojač in posestnik, vsi v Ljubljani; Mihael Koselj, posestnik in orožniški stražmojster v pok. v Zadragi; Ivan Kandare, gostilničar in posestnik v Daneh pri Ložu; Anton Kuralt, posestnik v Zg. Senici; Alojzij Pogačnik, posestnik; Karol Polajnar, kavarnar, oba v Ljubljani; Karol Preželi, pek v Litiji; Josip Pogačnik, krojač in posestnik v Radovljici; Josip Pintbach, posestnik v Radečah; Gašper Rudolf, posestnik v Lomeh pri Idriji; Ivan Robič, gostilničar in posestnik v Mojstrani; Franjo Štupica, trgovec v Ljubljani; Franjo Sinkovec, posestnik v Červcah pri Logatcu; Anton Svetec, posestnik na Šutni, Kamnik; Emil Tönnies, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Mihael Tomšič, strojar in posestnik na Vrhniki; Anton Verbič, strojar in posestnik v Sinji gorici; Mihael Weiss, kovač, gostilničar in posestnik; Karol Žužek, pek in posestnik, oba v Ljubljani; Franjo Žagar ml., lesni veletržec v Markovcu pri Ložu. — Nadomestni porotniki: Fr. Košir, magistratni oficijal v pok. in posestnik; Franjo Martinec, tesarski mojster in posestnik; Tomaž Mencinger, trgovec; Jakob Smole, posestnik; Ludvik Steiner, posestnik; Franjo Sterle, posestnik; Rudolf Stritar, trgovec; Viktor Šober, trgovec; Alojzij Strukelj, posestnik; vsi v Ljubljani.

— Preiskava živil na ljubljanskem trgu. Tržno nadzorstvo je včeraj zopet preiskalo na trgu mleko, jajca in mlekarško posodo. Mleko je bilo v enem slučaju zasirjeno in so ga tržni organi zili proč. Tudi štiri posode so bile zaplenjene, ker so bile umazane in zarjavele. Jajc je bilo preiskanih 950, med katerimi so bila 4 pokvarjena. Krompirja je bilo na trgu večeraj 35 voz in se je prodajal 6 K kilogram. Tudi kumar je bilo osem komadov, katere so se prodajale po 2 K. Domače salate je bilo dovolj, tržaška se je pa podražila.

— Nevarna cvetlica. Na trg prinašajo posebno še sedaj kmečke ženske razne poljske, travniške in gozdne cvetlice, katere imajo stranko petem v sobah. Tržno nadzorstvo je danes dobilo med temi cveticami tudi čemž (Prundus Padus). Te cvetke naj se izločijo in naj jih stranke nikari nimajo po sobah, ker so zelo strupene, torej zdravju škodljive. Čemž ima v sebi precej pruske kisline (Blausäure), ki se prištevata najhujšim strupom. Po čemževem vonju rada glava boli, zauživanje sadu pa povzroči drisko. Otroci po njem pa sploh lahko nevarno zbole. Raste po gozdovih, po močvirjih in tudi po vrtovih. Torej, pozor!

— Oslabla na ulici. Predčerašnjem je prišla v Ljubljano 24letna služkinja Frančiška Kisovčeva iz Poljan nad Škofjo Loko ter takaj prenočila. Danes zjutraj okoli 5. ure je hotela iti v porodnišnico, a je v Gradišču onemogla. Poklicali so rešilni voz, s katerim so jo odpeljali v namenjeni kraj.

— Umrlj so v Ljubljani: Neža Kamnikar, postrežnica, 72 let. — Nikolaj Čermelj, delayec, 35 let.

— Vojaška godba svira danes ob pol 12. do pol 1. ure v »Zvezdi«.

— Vabilo na III. redni občni zbor »Deželne zveze« gostilničarskih združenj na Kranjskem se vrši jutri dne 28. aprila 1913 ob 9. dopoldne v restavracijskih prostorih g. Krapeža pri Zlatorogu v Ljubljani. Gosposka ulica.

— Člane N. S. Z. in Z. J. Ž. se enkrat opozarjamo na društveni shod, ki se vrši danes ob pol 10. uri dop. v društvenih prostorih v Narodnem domu. Ker se bodo na shodu obravnavale važne društvene zadeve je neobhodno potrebno da so navzoči vsi člani.

— Praznik delavstva je vsakokor 1. majnik. Kakor delavci drugih narodnosti, tako proslavi letos tudi naše narodno delavstvo složno z narodnimi železničarji ta svoj praznik. Prepričani smo, da bo vsakdo, ki čuti s slovenskimi proletariji, rad pohitel na javni shod, ki se vrši dopoldne, kakor tudi na večerno veselico, da se skupno v poštenih družbi narodnih delavcev navdušimo za nadaljnjo narodno delo. Parola vsega narodnega občinstva bodi: 1. majnika vsi v areno Narodnega doma.

— 1. majnik 1913! Dne 1. majnika t. l. na praznik Vnebohoda se vrši ob polu 10. uri dopoldne velik javen shod v areni Narodnega doma. Na shodu govorijo: deželni poslanec Adolf Ribnikar, občinski svetnik Rasto Pustoslavšek, zastopnik železničarjev Ivan Jaklič iz Trsta in predsednik N. S. Z. Rudolf Juvan. Isti dan ob 7. uri zvečer se vrši velika ljudska veselica v areni Narodnega doma. Spored: »Eno uro doktor.« Šaloigra v 1 dejanju. Nagovor, godba, petje, srečolov, šaljiva pošta in ples. Vstopnina k veselici 30 vinarjev za osebo.

— Velik javen shod ki se vrši dne 1. majnika bode prva večja manifestacija slov. narodnega delavstva, zato smo prepričani da ne bode slovenskega delavca, ki ne bi pohitel na ta shod. Važen bode pa ta shod sploh za slovensko javnost in gotovo je da kdor čuti za narodnim delavstvom, komur je res pri srcu naše delavstvo in kdor želi zdrav in naroden proletarijat, ta se ne bode sramoval stati z delavstvom in isti vrsti, nasprotno, štel si bode v dolžnost se udeležiti shoda, prepričani smo da bode letošnji 1. majnik res pravo prerojenje našega narodnega delavstva. Dnevni red shoda je sledeči: 1. Slovenci in 1. majnik, govorita gg. Adolf Ribnikar in R. Pustoslavšek. 2. Položaj slovenskih železničarjev, govorji g. Iv. Jaklič iz Trsta. 3. Slovensko delavstvo in strokovne organizacije, govorji g. R. Juvan.

— Kinematograf »Ideal«. Še danes in jutri »Quo vadis?« v kinematografu. Dopoldan od pol 11. do pol 1. ena predstava, popoldan se prične predstave že ob 2. uri. Rezervirajte si predčasno sedeže za današnje predstave, kajti naval na blagajno je velikanski. V torek Asta Nielsen »Smrt v Sevilji«, mimična drama posneta na Španskem in senzacijska drama »Divji lov« s tremi deli.

— Loterijske številke. Dunaj: 45, 49, 56, 38, 64.

Trst.

Odgovor na odgovor odbora »Delavskega konsumnega društva« pri sv. Jakobu. Prav iz srca so se nasmejali tržaški Slovenci, osobito Šentjakobčani in »Čitalničarji«, ki so čitalni odgovor odbora (reci Bolonič) gori imenovanega društva v »Edinosti« od 15. t. m. Odbor prosi uvodoma urednika »Edinosti«, naj mu dovoli malo prostora v listu to-rej uredniku, ki dobro ve yse napake odbora D. K. D., saj o njih pajoje še vrabci na šentjakovski cerkvi, da javno odgovori na »zlobne napade« anonimnemu dopisniku »Dneva«. Urednik »Ed.«, je seveda »drage volje« sprejel odgovor, da bi spravil odbor iz zagate. Žalibog, pa ga ni spravil, ker ljudje pač niso slepi. Odbor odgovarja, da on drugače spoštuje slov. trobojnico, kakor pa jaz dopisnik in da jo razobeša, kadar to zahteva njegov ponos. Pravi, da ima dovoljenje razobešati trobojnico ob velikih praznikih in veseliceh. Odgovor: Ni res, da ima odbor dovoljenje razobešati trobojnico. Ako bi imel dovoljenje in ako bi mogel, bi jo gotovo razobešil vsaj ob priliki velikonočne procesije. V drugi točki priznava odbor, da je res oddal stanovanje raje Italijanu kakor »Čitalnici« in to z izgovorom, da ni hotel nihče od »Čitalničarjev« garantirati zanj. Za »Čitalnico« je hotel garantirati sam predsednik »Čitalnice«, gospod Engelman. Odbor priznava tudi nadalje, da ne pripušča »Čitalnici« v svojih prostorih godbenih in pevskih vaj zaradi miru; pripušča pa da ji za vaje brezplačno dvorano proti odškodnini 1 K za vsako vajo in to za razsvetljavo. Vprašam: Ker je odbor dobro vedel, da je najela »Čitalnica« prostore za svoje potre-

be, zakaj je ni prej obvestil? V dvorani rabi »Čitalnica« pri vsaki vaji dve luči in samo dve uri in porabi v tem času le 28 vn. plina, plačevati mora pa 1 K! Odbor D. K. D. trdi, da je sklenil zahtevati od vsake veselice predstave za dvorano 40 K odškodnine, a sklenil, da je tudi, da se v obziravrednih slučajih ta znesek zmanjša. Dosedaj se ta znesek ni nikdar zmanjšal. Se-le po kritiki v »Dnevu« je odbor pri prvi odbo-rovi seji zmanjšal na 20 K. Sedaj prihajamo na najvažnejši skandal, na napise. Gospoda v odboru se izgovarja, da so njihovi predniki spoznali za tukajšnje razmere prikladen dvojezičen napis in zato da so ga obdržali tudi oni, zlasti še, ker da so take menjave spojene s stroški in šikanami. To je pač smešen izgovor. No, ravno v tem grmu tiči zajec. Zakaj pa sem jaz rekel, da je to društvo potrebno bolj modernega odbora. Predniki so bili predniki, mi smo pa mi! Mi tržaški Slovenci ne smemo posnemati v vseh slučajih starokopitnežev ako hočemo napredovati. Enkrat se tudi ni smelo na tržaških tleh niti ziniti slovenske besedice, med tem, ko danes zahtevamo po vseh uradnih slovenski narodni jezik. Glede drugih dveh prostorov pripominjamo, da je mogel odbor razpisati oddajo lokalov in gotov sem, da bi našel dva Slovana, ki bi prevzela te prostore. Izza kulis sem zvedel, da je bil pripravljen neki pravi slovenski narodni urar vzeti v najem lokal, kamor se nahaja kano-rist iste stroke s pogojem, ako bi mu odbor dovolil na zide poleg vrat obe-siti izložbe. Odbor pa se ni hotel za-meriti članu B. in je lokal raje oddal njemu. Na željo odbora naj obelo-danim vse gradivo, katero imam v zalogi, mu naznanjam, da mu bodem v kratkem to željo izpolnil. Zašto pa zahtevate moje ime, gospodine Bolonič? Saj me dobro poznate. Bolj zavedni, bolj zavedni, altro che ime!

Vsi vi, ki imate slovensko srce, vsi vi, ki vam je ležeča na srcu naša otročad, vsi vi, ki ljubite »Sokola« vsi vi »Sokolci«, ki želite raz-voj sokolstvu in vsi vi, ki se želite sedaj ob koncu plesne zabave še enkrat pošteno zabavati, vsi pridite danes v nedeljo zvečer ob 7. uri v dvorano »Trg. izobraž. društva« v ulico S. Francisco št. 1, l., kjer se bode vršila do 1. ure zjutraj plesna zabava Nar. kluba »Triglav«, katere čisti dobiček pripade za nakup učil na C. M. šoli in šentjakobškemu Sokolu. Igra popolni orkerster šent-jakobške »Čitalnice« pod vodstvom kapelnika, g. Jeana, znan iz minole-ga C. M. plesa t. l. in otroške za-bave. Ples vodijo znani plesovodje dobrohotno. Pridite vsi, saj gre čisti dobiček za razvoj našega naroda. Kdor ne more priti, naj si blagovoli obdržati poslane vstopnice in polo-žiti dar, domu na altar!

Boj za Trst.

Trst, 24. aprila.

Približujemo se dnevom »odlo-čilnega boja«. Meseca junija bodo namreč oblegale Trst štiri armade: italijanska, nemška, socialno demo-kratična in slovenska. Boj bo hud; podoben bo boju za Skader. Italijani in Nemci si že podajajo roke, socialni demokratje pa bodo capljali za njimi kot štafaža.

Nasprotniki se boje slovenske sile, boje se pravice, ki stopa na pod-lagi bojev zatiranih Slovencev na dan, zato bodo nastopali proti Slo-vencem z združenimi močmi.

Bojne priprave se vrše na vsej črti; vse brusi orožje in se pripravlja za naskok, kajti šlo bo za veliko in važno trdnjavo, šlo se bo za Trst.

Slovenec, ki je dolgo časa spal, se je vzbudil in zahteva svojih prav-ic. Nasprotniki pa imajo strah pred njim, zavedajo se namreč velikih kri-vic, ki so mu jih povzročali skozi sto-letja in stoletja. In v tem strahu se združujejo, in sicer s tem namenom, da ohranijo krivično pridobljeno last, Trst, kajti Trst je bil last naših slo-venskih pradedov. — Sovražnik se ga je polastil. Doba, ko v njem Slo-venec ni smel skoraj dihati, ni daleč za nami. S pomočjo bojev, ki smo se jih Slovenci v Trst posluževali, smo prišli do tega, da so se razmere vsaj deloma izpremenile. A to nam ne za-dostuje. Otrešiti se moramo vseh kri-vic.

Kdo ima torej z ozirom na gori navedeno dejstvo največ pravice do Trsta? Mari Italijani, Nemci? Ne! Naš je bil, naš mora biti! Iztrgati jim ga moramo iz kremplicev. Pomisliti nam je samo treba, kaj se lahko zgodi, če dopuščamo, da gre postoj-anjka za postojanko tujcem v roke. Naša delokrog se v tem slučaju tako skrči, da ni več prostora za nas in da moramo izginiti. V kletki zaprti ptič, v katero ne prihaja zraka, mora po-giniti!

Naša zemlja se je že močno skr-čila. Zato je naša sveta naloga, da jo

zopet pridobimo. S sanjami, z lepimi mislimi brez dejanja, to seveda ne bo šlo. Treba se nam je pri tem truditi, bojevati z vsemi razpolagajočimi sredstvi. Če napačimo v boju proti nam Nemci in Italijani vse svoje moči, ne morda zato, da bi se branili pred nami, ampak zato, da bi nam ukradli, kar je naša last, mislim, da nam veleva že vest in sveta dolžnost za pravično stvar, da postavimo proti njim pogumno, bojevito in samo-zvestno in da jih poženemo — od-koder so prišli ropat na našo zemljo! Pogledimo na Balkan! Kaj mari naši bratje ne prelivajo krvi za svobodo, za pravico? Na tisoče in tisoče je tam doli bojevnikov, ki se nič ne boje korakati v boj proti barbarom, mar-več so pri tem navdušeni, ker vedo, da bodo le na ta način priborili svo-jemu narodu — srečo, prostost, svo-bodo.

Nam Slovincem bržkone tudi dru-gega ne bo preostajalo. Zaenkrat se še ne bomo z bajoneti, pač pa s pa-metjo, z bistroumnim delom. Vsak naj izpolni svoje narodno dolžnost, kajti če se to zgodi — smo rešeni.

Posebno pa moramo izpolnjevati svoje dolžnosti, kadar so pred du-mi — volitve.

Tržaški Slovenci! Bliža se me-sec juni. Glejmo, da se nobena slo-venska duša ne poizgubi v tujih, nam sovražnih valovih. Pokažimo, da je nas velika sila, ki izvira iz nešteti-h krivic, katere nas morijo. V boju za Trst pa imejmo pred očmi, da se ne bojujemo samo za-se, temveč za vse Jugoslovane, kakor se tudi oni boju-jejo za nas. Boj se vrši na Balkanu, vrši se naj tudi pri nas ob Adriji! Prišel bo dan zmage združenega Ju-goslovanstva, po katerem goreče hrepeni vsako dobro čuteče srce.

Zajci.

Basen, ki jo je po globokem spozna-nju spisal Figi Lipe.

V neki deželi je živel rod levov. Nekoč pa so njih deželo obkolili sovražniki okoli in okoli.

Levi so mislili: Kaj nam mar sovražniki okoli nas, dokler smo gospodari v svoji deželi.

Sovražniki pa so rekli: Ne bomo se polastili levov in njih dežele, dokler ostane v njih levja natura. To moramo najprej uni-čiti.

In so se laskali levom in so jih udomačili tako, da so levi počasi pozabili na svojo naravo in so bili plahi kakor zajci. Celo njih podoba se je spremenila v zajčjo.

Takrat so spoznali sovražniki, da je prišel njihov čas. Odzvali so le-vo kos za kosom dežele — levi pa so mirno spali v senci dreves. Tu in tam se jim je zdelo, da ni vse prav, da se manjša njihov rod — toda mo-dri stari levi so govorili:

Bodimo mirni. Boga zahvalimo, da nas vse ne postreljajo.

Tako se je tekom časa v njih na-selila zajčja strahopetnost.

Čez dolgo vrsto let, ko je bil plahi rod že popolnoma pri kraju — pa so se izlegli mladiči, ki so zapa-zili, kaj dela sovražnik v njih domo-vini in so se sramovali svoje zajčje nature.

Rekli so: »Zakaj bi živeli v svoji domovi-ni kot zajci in trepetali v strahu? Ali nismo bili rojeni kot levi?«

Prerodimo se in bodimo, kar smo bili: Zakaj bi pustili, da drugi jemljejo, kar je naše.

To so slišali nekateri polodrastli levi in so premišljali o tem, Ker jim je bila strahopetnost globoko v srcu — si niso upali poslušati take be-sede.

Rekli so: »Živimo kot zajci — morebiti nekoč postanemo zopet levi.«

Med tem je pa rod mladičev vedno naraščal.

Takrat so poklicali sovražniki največjega zajca k sebi in so mu rekli:

»Kako si upajo vaši mladiči tr-diti, da so levi? Ako bodo to govo-rili, bomo vse postrelili.«

Ko se je to zvedelo, je velik strah napolnil vso deželo.

Najstarejši zajec je zaklical mla-dičem: Zakaj zapeljujete naš mladi rod, zapeljivci? Ali ne veste, da vas bodo postrelili?

Mladiči pa so rekli: Zajce streljajo — levov se boje. Ob tej grozni besedi so vsi zajci dvignili ušesa in so pobegnili rekoč:

»Zajci smo — zajci nočemo o-stati. Nikdar nismo bili kot levi ro-jeni in nikdar nečemo biti.« In so prhutali bojazljivo in strahopetno in so zapustili mladiče čes: Izdajalci so, na lastnem rodu so se pregrešili.

Mladiči pa so ostali in so rekli: Ne vemo, koga bi se bali, ako hočemo biti to, kar v srcu čutimo.

Sovražniki so se smejali zaj-cem, ki so bežali čez njive in so rekli:

Olejte, kako se nas boje, kakor da bi ne imeli na svoji zemlji pra-vice biti to, kar so.

Najnovejša tele-fonska in brzojavna poročila.

SPORAZUM MED ZAVEZNIKI DOSEŽEN. — SKADER GLAVNO MESTO ČRNEGORE. — VELESILAM NE DIŠE NASILNOSTI. — AVSTRIJA GROZI.

Kaj bo radi Skadra — tega se še danes ne ve. Gotovo je le, da velesile nikakor niso pripravljene Av-striji na ljubo poslati vojaštvo pred Skader, da bi izganjale Črnogorce. Govori se na merodajnih straneh, da je treba voljo Evrope vpoštevati, toda vse to je le formalnega znača-ja in formalne vrednosti, da se za-vele odločitev, katere način velesilam še ni jasen. Pozvale bodo kra-lja Črnogorcev, da naj izroči Ska-der — kaj hušega pa danes še ni sklenjeno in najbrže ne bo. Vele-silam se kar nikakor ne mudi in skoro se človeku vsiljuje misel, da bi ne-katere prav rade pripoznale Skader Črnigori in bi ne smatrale za nobe-no tragiko, če bi morale svoj sklep izpremeniti. To tem lažje, ker sklep ni pogodba. Tega sicer nobena dr-žava ne pripoznava, pač pa govore nekatere, da se mora dati Črnigori odškodnina za Skader.

Kralj Črnogorcev se pa malo briga, kaj imajo velesile med seboj. Govori se, da se misli s svojo rodbi-no naseliti v Skadru; Skader pro-glasiti za glavno mesto Črnogore in mesto utrditi. Z utrditvami so že pri-čeli.

Kje ima hladnokrvnost Nikole svoj izvor?

»SKLEPI« LONDONSKE KONFERENCE.

London, 26. aprila. Reuter po-roča: Včerašnja seja poslaniške konference je trajala približno dve uri in se potem odgodila do ponedelj-ka. Predmet posvetoivanju je tvorilo skadrsko vprašanje.

Najvažnejši rezultat posveto-vanja je bilo naglašanje absolutnega soglasja volje velesil, držati se dose-danih sklepov, glede katerih se niso nazorji nič izpremenili. Pričakuje se, da velesile v nekaj dneh kralja Nikito oficijelno obvestijo, da se mora Ska-dru odpovedati. Med tem se bo blo-kada najbrže nadaljevala in razširi-la. Poveljnikom brodovja se najbrže telegrafirajo nove instrukcije, gla-som katerih bo blokada postala ab-solutna.

Pariz, 26. aprila. Tukajšnji listi čisto odkritosrčno priznavajo, da je uspeh včerašnje konference — ne-uspeh.

AVSTRIJA GROZI.

Dunaj, 26. aprila. Teh »sklepov« pa Avstrija ni nič kaj vesela. N. W. T. pravi, da se Avstro-Ogrska ne bo pustila nič več prevariti. Isti list iz-reka tudi grožnjo, da bo Avstrija na svojo pest postopala, če londonska konference do srede ničesar ne sklene.

V PONEDELJEK PADE ODLO-ČITEV.

Dunaj, 26. aprila. V ponedeljek bo zborovala londonska konference pod predsedstvom Eduarda Greya, ki je bil dosedaj na dopustu.

ZNAMENJE!

Dunaj, 26. aprila. Dejstvo, da se je Eduard Grey že vrnil, jasno do-kazuje, da je trenutek jako resen in težaven in da je treba premetenega krmarja, da ga obvlada.

NE GLEDAJO PREČRNO.

Pariz, 26. aprila. Diplomatični krogi pravijo, da položaj ni tako strašen, in da tudi Avstrija ne bo iz-vedla svojih groženj.

RUSKO JAVNO MNENJE ZA ČRNO GORO.

Petrograd, 26. aprila. Ruski li-sti se izrekajo vsi za odločno revizijo sklepa, ki se tiče Skadra.

ČRNOGORSKI SKADER.

Cetinje, 26. aprila. V Skadru nadaljuje vlada, da nastavlja črno-gorske urade. Skader bo kralj pro-glasil za črnogorsko glavno mesto.

SRBSKO - BOLGARSKI SPOR.

Sofija, 26. aprila. »Mir« poroča, da je pogodba med obema državama zelo jasna. Bolgarija — baje — to storila več, kakor je morala; Srbija pa ravno toliko, kolikor je bila obve-zana. Srbija potrebuje za svoj ob-stoj prijateljstvo Bolgarije in naj ni-kar na Rusijo ne računa.

ZAKAJ SE POGODBA NE OBJAVI?

Belgrad, 26. aprila. Tu se trdi, da Bolgarija zato ne objavi pogod-be, ker je tam neka obveza Bolga-rije, ki bi Avstriji ne bila ljuba.

BALKANSKA ZVEZA MORA OSTATI.

London, 26. aprila. Grški dele-gat je izjavil, da ne obstoja nobena zveza med Grško in Srbijo proti Bolgariji. Grčija ostane vsem svojim zaveznikom zvesta, in bo delala na to, da ostane zveza edinstvena in trdna.

ČRNA GORA IN ESSAD PAŠA.

Belgrad, 26. aprila. Essad paša bo odrinil s svojo armado v Albanijo, kjer je še armada Džavid paše, ki ni njegov prijatelj, razven tega Essad paše albanski notablji ne ljubijo. Bo morda kakšen boj v Albaniji!

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabilo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročni-na, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . K 18— Cetrt leta . K 4-50
Pol leta . K 9— En mesec . K 1-50
V upravnistvu prejeman na mesec K 1-20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . K 20— Cetrt leta . K 5—
Pol leta . K 10— En mesec . K 1-70
Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziroma na naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira in vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravištvo »DNEVA«.

Vsem sorodnikom, prijate-ljem in znancem javljamo tu-žno vest, da je moja ljubljena soproga, oziroma stara mamica gospa

Leopoldina Besek

roj. Leopold

danes dne 26. t. m. v starosti 55. let po dolgi mučni bolezni izdihnila svojo blago dušo. Po-greb predrage ranjke se vrši v ponedeljek 28. t. m. ob 4. uri pop. iz hiše žalosti Florjanska ulica št. 12 k sv. Križu.

Priporočamo jo v blag spo-min.

Ljubljana, 26. aprila 1913.

Žalujoči ostali.

Pozor! Jutri!

Razprodaja

raznovrstnega špecerij-skega blaga in proda-jalniške oprave iz kon-kurzne mase na

Marije Terezije c. 7.

Le nekaj dnij!